

Sava

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA TOVARNE GUMIJEVIH IZDELKOV SAVA KRANJ

IV. plenum Centralnega komiteja Zveze komunistov Jugoslavije

Jugoslovansko gospodarsko strnjavanje naj temelji na proizvajavcih

V Beogradu je bil 22. in 23. julija četrti plenum Centralnega komiteja Zveze komunistov. Otvoril ga je generalni sekretar ZKJ tovariš Tito. Dnevni red tega plenuma je vseboval izvajanje sklepov izvršnega komiteja CK ZKJ in nadaljnje naloge Zveze komunistov — referent Aleksander Ranković, tekoči problemi gospodarske politike — referent Boris Kraigher, temeljna vprašanja družbenega načrta za leto 1963 — referent Miloš Minić in proizvodne gospodarske naloge v nadaljnjem razvoju kmetijstva — referent Slavko Komar.

V razpravi je po pripombah osemnajstih govornikov spregovoril tudi tovariš Tito. Po zaključnem govoru so sprejeli sklepe, ki jih je pripravila posebna komisija.

(Nadaljevanje na 2. str.)

Zadnje zasedanje skupščine kolektiva je bilo zaradi obširnega gradiva prekinjeno

Za boljše poslovanje in uspehe komercialnih služb

- DUSAN REBOLJ — KS ● Zadnje zasedanje skupščine dne 30. julija je potekalo v znamenju razprave o izboljšanju dela v komercialnih službah in o povečanju produktivnosti, obsega proizvodnje ter izboljšanju kvalitete izdelkov. Na dnevnem redu so bili še predlogi komisije za razvijanje sistema delitve dohodka in osebnih dohodkov, predlog osnutka o pristojnostih organov upravljanja v ekonomskih enotah, predlogi upravnega odbora in še nekatera vprašanja, toda zaradi preobsežnega gradiva je predsednik skupščine Rudi Nadiževac okoli 18. ure skupščino prekinil. Nadaljevala se bo čez teden dni.

Tudi letos bo na razstaviščnih prostorih takole živahno

Komisija za ekonomsko-komercialna vprašanja je predlagala vrsto sklepov. Izvrševanje le-teh bi v najkrajšem času izboljšalo delo vseh služb v komercialni. — Naj osvetlim le nekatere:

V nabavni službi bodo v najkrajšem času določili stajne minimalnih, standardnih in maksimalnih zalog surovin ter pomožnega materiala. V bodoče bodo pisмено obveščali službe za organizacijo proizvodnje in Gumarski inštitut o težavah pri nabavljanju posameznih surovin. Vse prišle dopise bodo reševali najhitreje, tako da bodo odposlani manje odgovori najkasneje v 24 urah. Med odmorom bodo uvedli dežurno službo v nabavi, da strankam ne bo treba čakati. Sestavili bodo poslovnik in pravilnik te službe in izboljšali delovno disciplino.

V prodajni službi bodo zaradi izboljšanja poslovanja s strankami referenti vodili pregledne zapisnike o vsebini razgovorov s posameznimi strankami. — Želje kupcev bodo v največji meri skušali upoštevati in le-te takoj sporočali službam za organizacijo proizvodnje in Gumarskemu inštitutu. Telefonsko sprejeta naročila bodo potrjevali najkasneje v 24 urah, odgovore na dospelo pošto pa bodo odpošiljali svojim od-

jemavcem najkasneje v 48 urah. Pri izpisovanju odpremnih nalogov bodo pazili, da bodo podatki, ki so važni zaradi fakturiranja, vsebovali vse bistvene elemente, ki se nanašajo na naročila. Skladišče gotovih izdelkov bo odpremljalo blago v najkrajšem možnem času. Prodajni referenti bodo pri občeivanju s kupci skušali ustreči vsaki njihovi želji, zato bodo stalno sodelovali s proizvodnjo in si prizadevali, da bo naročeno blago izdelano v predpisanem roku, v predpisanih količinah in v predpisani kvaliteti. Hkrati pa bodo vodili stalen pregled likvidnosti kupcev. — Da se bo poslovanje prodajne službe izboljšalo, bodo tudi izdelali poslovnik prodaje, v katerem bodo zajete vse pristojnosti te službe.

Zaradi ogromnega povečanja obsega poslovanja v zunanjetrgovinskem oddelku bodo za vse osnovne surovine pisмено obveščali ostale sektorje podjetja o (Nadaljevanje na 2. str.)

O čem je razpravljajl upravni odbor na predzadnji seji?

Plan za I. polletje je bil presežen za 2,6%

- Na predzadnji seji upravnega odbora 14. julija so razpravljali o realizaciji proizvodnega načrta in o kvaliteti izdelkov, o analitični oceni delovnih mest v finančnih službah, o stanovanjski problematiki, o preureditvi počitniškega doma na Pokljuki, o nabavi opreme za mladinski dom ter reševali prispele pisnene vloge.

Tehnični direktor ing. Turzansky je poročal o izvršitvi proizvodnega načrta za mesec junij in za prvo polletje. V juniju smo izpolnili proizvodni načrt s 102,56 odstotka. V nekaterih ekonomskih enotah plan ni bil dosežen. Tako je na primer v valjarni primanjkovalo naročil, v prešanih izdelkih in v premazovalnici je primanjkovalo faktisa. V pnevmatikarni ni odgovarjal material, v tehničnih izdelkih pa so bili prizadejeti poleg tega še zaradi obolesti delavcev. V rotacijskih

prešah se je pokvaril v obratu II trovaljnik.

Proizvodni načrt za prvo polletje smo dosegli s 102,60 odstotka, saj smo proizvedli 4.007.196 kilogramov gumenih proizvodov. Posamezne ekonomske enote so izvršile polletni plan takole, kakor kaže tabela na naslednji strani.

Upravni odbor je razpravljajl tudi o kvaliteti izdelkov. Da bo v bodoče bolj na tekočem, bo odslej obravnaval poročila že do (Nadaljevanje na 2. str.)

Predlog služb za organizacijo proizvodnje skupščini kolektiva

Kako povečati produktivnost?

Na zadnjem zasedanju skupščine, ki je bilo v ponedeljek, 30. julija, so delegati razpravljajli med drugim tudi o priporočilu za dvig produktivnosti in proizvodnje, ki so ga pripravili Gumarski inštitut in službe za organizacijo proizvodnje. Zaradi zanimivosti posredujemo del gradiva, ki so ga prejeli nekaj dni pred zasedanjem člani skupščine, dočim bomo podrobneje spregovorili o sprejetih sklepih v naslednji številki našega lista.

Iz diagramov porabe električne energije in osebnih kontrol je jasno, da stroji niso zasedeni v vsem predpisanem delovnem času. Tudi ročno delo ne traja v vsaki izmeni predvidenih sedem in pol ure. Jalovi čas se pojavlja pri zamenjavanju izmen in med malicami. Analize dela na mikserju GK 100 so pokazale, da je ta stroj dnevno izkoriščen samo 80-odstotno. Diagrami porabe električne energije, ki v transformatorskih postajah avtomatsko vpišujejo potrošnjo električne energije, opozarjajo, da tudi ostali stroji niso kaj dosti bolj izkoriščeni. Iz diagramov je tudi moč ugotoviti, da je porazdelitev dela v izmenah neenakomerna, zaradi česar nastopajo konice porabe električne energije, zlasti pred in po malici, ki doseza tudi 30 odst.

normalnega učinka izmene. Zaradi takih konic mora podjetje plačevati električno energijo dražje kot sicer, če konic ni!

Vse to dokazuje, da v posameznih ekonomskih enotah ne izpolnjujejo določil, ki pravijo, koliko časa smejo trajati posamezne tehnološke operacije. V konicah jih skrajšujejo, da jim ostaja potem več prostega časa za odmore in za zamenjave izmen. Le delno so taki pojavi opravičljivi v valjarni II pri mešanju črnih zmesi zaradi umivanja delavcev po končanem delu in zaradi avtobusnih prevozov z dela, povsod drugje pa je to popolnoma neopravičljivo.

Službe za organizacijo proizvodnje so zato predlagale skupščini, naj bi strokovne službe preštudirale možnost za uvedbo štirih iz-

men pri mešanju črnih zmesi, za ostala delovna mesta v posameznih ekonomskih enotah, kjer nastajajo take pomanjkljivosti, pa (Nadaljevanje na 2. str.)

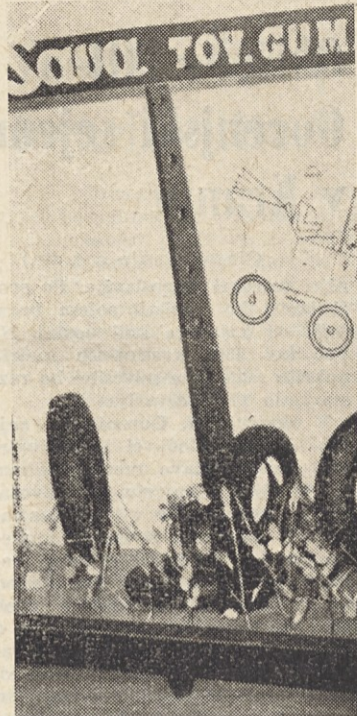
Kolesarji

Nekaj časa že opazujem, zlasti sedaj, v poletnem času, ko se precej sodelavcev vozi na delo in z dela s kolesi, kaj vse se dogaja na prostoru za shranjevanje koles. Le-tega je več kot preveč, za vse naše kolesarje dovolj. Toda človeku se zdi na prvi pogled, da ga je premalo. Zakaj? Ja, le kdo se bo zjutraj ali opoldne, ko pride na delo, potrdil in od-

peljal svoje kolo malo niže za poslopijem, tja, kjer je še dovolj prostora? Le zakaj neki? Ali ni bolje nasloniti svoje kolo na sosedovega?

Tako pač mislijo vsi tisti člani kolektiva, ki iz malomarnosti in zaradi brezčutnosti nalagajo kolesa enega vrh drugega, kakor kaže naša slika. Nič jim ni mar, ne kakšno bo njihovo kolo in ne, kakšno bo kolo sodelavca.

Menim, da bi lahko naš nočni čuvaj malo pripomogel in ljudi opozarjal, naj uporabljajo za shranjevanje vso kolesarnico! Sama pa si bom vzela toliko časa, da enkrat, ko me nihče ne bo videl, slikam ali pa poimensko posredujem tiste, ki ne ločijo, kaj je prav in kaj ne! ŠIVANKA

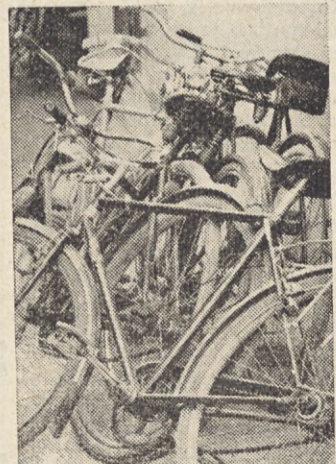
▲ Takle je bil naš paviljon lani, kakšen pa je letos?

Obiščite XII. Gorenjski sejem v Kranju

Uprava zavoda GORENJSKI SEJEM nas je naprosila, naj tudi v našem listu spregovorimo nekaj besed o letošnjem XII. Gorenjskem sejmu v Kranju, ki bo od 3. do 14. avgusta.

Letošnja osrednja sejemska prireditelj v Kranju se bo še bolj kot lani približala neposrednemu obiskovavcu — turistu — potrošniku. Le-ta bo lahko dvanajst dni izbiral in po znižanih cenah kupoval najrazličnejše blago pri številnih, lepo aranžiranih paviljnih proizvajalnih in trgovskih podjetij iz raznih krajev Slove-

(Nadaljevanje na 2. str.)

Ali so zaslužili nagrado?

● BLAŽ STUDEN – GIC ● Čeprav smo sredi vročih poletnih dni, ko lije našim delavcem pri strojih zaradi segretosti prostorov pot po telesih še bolj kot običajno, mladina v našem kolektivu nima počitnic. Na 23. redni seji tovarniškega komiteja konec junija smo obravnavali nekatera

Pogovorili smo se o bodočem mladinskem domu na Gaštejcu in o tem, kako bomo z njim rešili stanovanjskih težav naše mlade sodelavce. Sklenili smo, naj bodoči dom ne služi samo fantom marveč tudi dekletom in da naj zato vlada v njem tudi temu primeren hišni red.

Precej časa smo se menili tudi o zaposlovanju učencev Gumarške šole. Predlagali smo, naj se gleda pri zaposlovanju tudi na soc. poreklo posameznih učencev. In kako lahko v splošnem ocenimo delo mladine v »Savi«?

Naloga, ki jih moramo reševati mladi delavci, so zahtevne, a posebno častne. Kolektiv zaupa v

Naši jubilarji po prisrčnem razgovoru ob obdaritvi

nas. To se je posebej pokazalo pri volitvah v organe upravljanja. Skoda je le, da nam strokovnjaki iz posameznih strokovnih služb premalo pogamajo pri našem vsakdanjem družbeno-političnem delu.

Nekajkrat smo povabili k sodelovanju tega ali onega starejšega člana kolektiva, ki bi nam s svojimi izkušnjami in nasveti lahko pomagal, vendar odziva ni bilo.

Seveda pa naletimo na nesodelovanje tudi med samo mladino. Večji del mladih upravljavcev se zaveda svojih malog. Vključujejo se v dogajanje v podjetju in po svojih močeh prispevajo k našim skupnim uspehom. Tistim posameznikom, ki so se in se še odtegujejo delu, pa se utegne primeriti, da jih enkrat same eko-

nomske enote zaradi nečelavnosti izločijo.

Prav je, če spregovorim še nekaj besed o naših učencih Gumarške šole. Večina se je prav pred nedavnim posebej izkazala. Vskečili so na posamezna delovna mesta, ki bi sicer ostala zaradi letnih dopustov prazna. Pokazali so, da se zavedajo svojih obveznosti do kolektiva. Za svoje prizadevanje zaslužijo splošno pohvalo. Nasprotno pa je treba grajati tiste učence, ki so v pretežni večini v bolniškem staležu in ki na svojih delovnih mestih lenarijo. Res me zanima, kje je njihova mladinska zavest!? Da, vemo celo za nekaj primerov, ko so taki »junaki« pohajkovali po mestu, namesto da bi ležali zaradi bolezni v internatu, in to med tem, ko so njihovi tovariši garali v tovarni. Menim, da jim bo kolektiv vse to že ob priliki »poplačal«. Mislim, da ni napak, če jim kolektiv zaradi takega odnosa do nas vseh odreče obljubljeni nagrado. Saj smo vendar upravičeni vprašati se: »Ali so zaslužili nagrado?« Nasprotno pa naj gredo vsi ostali, marljivi učenci po končanem delu zares za en teden na letovanje v naš počitniški dom v Crikvenico ter naj prejmejo poleg tega še zasluženo denarno nagrado!

V imenu našega kolektiva je voščila tovarišu Titu za njegov 70. rojstni dan Francka Drolc iz finančnih služb

Voščila sem tovarišu Titu!

Tovarniški komite Zveze komunistov me je določil, da ponesem pozdrave in čestitke našega kolektiva maršalu Titu za njegovo 70. obletnico rojstva. Bila sem presrečna in seveda dokaj presenečena. Potem sem komaj čakala na dan, ko se je bilo treba odpeljati v Beograd.

V torek, 22. maja, sem se v družbi štirih tovarišev iz kranjskega okraja, ki so bili tudi določeni, da čestitajo tovarišu Titu v imenu svojih in ostalih delovnih kolektivov, vsedla na vlak. V sredo zjutraj, kmalu po prihodu v Beograd, smo se sestali vsi delegati iz Slovenije in zvedeli, da bomo sprejeti pri tovarišu Titu šele popoldne. Ker je bilo dovolj časa, smo si ogledali trdnjavo Kalemegdan in Narodni muzej.

Popoldne malo pred 3. uro smo se odpeljali z avtobusi na Dedinje. Tam smo se sestali z delegati ostalih republik ter se potem podali v Beli dvor. Tam so bila naša darila že razstavljena po mizah. Točno ob 5. uri je prišel tovariš Tito, nasmejan in veder, kakor vedno. Med pozdravljanjem in stiskanjem rok si je ogledoval naša darila in se ustavil pri darilu iz Kranja – gorjuških pipah. Hudomušno je vprašal: »Zašto ste me zatrpali sa lulama, kad sam prestao da pušim!«

Potem smo šli na vrt in sedli za obložene mize. Tito je šel od ene skupine do druge in se razgovarjal z delegati. Ko je prišel do nas iz Slovenije, je vzkliknil: »A, tu ste Slovenci!«, za nekaj časa prisedel in se pogovarjal z nami. Seveda se je tudi z nami slikal podobno, kakor se je slikal z delegacijami ostalih bratskih republik.

To so v skopih besedah opisani samo zunanji vtisi z obiska pri tov. Titu. Clovek lahko doživi v kratkem času toliko novega, zanimivega, da bi za opisovanje vsega tistega porabil kupe papirja. Tako bi vedela tudi jaz povedati o opisanem dogodku precej več, če bi le dopuščal prostor v našem listu!

Cerkničani nas obiščejo

IVAN LESKOVEC – SEKRETARIAT – Od krajevnega odbora Zveze borcev NOV Cerkno smo prejeli pismo, ki je toliko zanimivo, da ga v celoti objavljamo:

Organizacija Zveze borcev NOV Tovarna gumijevih izdelkov »Sava«

Predušem nam oprostite, da se vam tako pozno zahvaljujemo za vašo pozornost. Vaše časopise, ki ste nam jih poslali, smo razdelili med tukajšnje prebivalce in delovne kolektive. Z veseljem so jih sprejeli, posebno še v tovarni »ETA«. Radi bi, da nam tudi v bodoče pošiljate po nekaj izvodov lista »Sava«, ker se lahko tudi na tak način utrjuje prijateljske vezi ne samo med organizacijama Zveze borcev, marveč tudi med delovnimi kolektivi tukajšnjih podjetij.

Sporočamo vam tudi, da vas na-

meravamo ob priliki obiskati. Še enkrat najlepša hvala in tovariški pozdrav!

Sporočilo uredništva

Po dolgem in neljubem odmoru je list spet med vami, dragi braveli. Ko je izhajal redno nekaj mesecev in ko ni bilo med vami posebnega odziva na našo prošnjo k sodelovanju, smo že mislili, da vam list ni všeč in da ga ne prebirate radi. Toda kasneje se je pokazalo, da glasilo bolj in bolj pogrešate. Da, celo jezili ste se in negodovali...

Kakor smo pred nekaj meseci napovedali in kakor je sklenil delavski svet podjetja, bomo odslej izdajali našo »Savo« štirinajstredno v obsegu 6 do 8 strani. Tudi v prihodnje jo bomo pošiljali po pošti na vaše domove in vljudno naprošamo vse tiste člane kolektiva in upokojenke, ki te številke ne bodo prejeli, naj nam ustmeno ali po pošti sporoče svoj točen naslov. Seveda pa naj še prej uredijo vse potrebno – nalepijo na vrata svojega stanovanja vizitko s svojim imenom in priimkom, da poštarji ne bodo imeli težav pri iskanju vaših stanovanj.

Pa še nekaj! Za vsako številko bomo morali pripraviti okoli štirideset strani pisane gradiva. Ker mora biti list vedno aktualen in dovolj pester, sodelujte z dopisovanjem in predlaganjem, o čem vse naj pišemo. V najkrajšem času bomo namestili blizu vratarskih lož v vseh treh obratih posebne nabiralnike za dopise v list »Sava«. Upamo, da bomo našli v njih vedno kaj zanimivega in koristnega! In če se bo kdaj posebno mudilo ali če boste zvedeli za kaj takega, o čemer bi morali vsekakor pisati, potem nemudoma zavrite telefonsko številko 25 v obrat I ter sporočite svojo novice uredniku. Z njim se boste lahko pogovorili o vsem, kar boste imeli povedati...

Tako torej! Sedaj pa smelo k delu in da se neljubi premor ne ponovi več!

Uredniški odbor

Kadar se jih spomnimo...

Posnetek, kakršnega vidite na zgornji sliki, je moč narediti pri nas le od časa do časa. To je takerat, kadar se zberejo v direktorjevi sejni sobi naši sodelavci-slavljenji. To so tisti, ki delajo v podjetju že dvajset, petindvajset ali

trideset let, petdesetletniki in upokojeni delavci. Ob skromni pogostitvi jim čestitajo direktor, predsednik skupščine in predsednik sindikalne podružnice ter jim izročijo poleg pripadajočih nagrad tudi cvetje.

Takih posnetkov bi lahko objavili več, če bi le naš fotoreporter pravočasno zvedel, kdaj se jubilarje zberejo za skromno svečanost!

Vlak bratstva in enotnosti

14. SEPTEMBRA

● DUŠAN REBOLJ – KS ● Na tiskovni konferenci Zveze »druženj borcev NOV kranjskega okraja v petek, 27. julija, smo zvedeli, da bo pripeljal vlak »BRATSTVA IN ENOTNOSTI« v Kranj 14. septembra in ne že 7. septembra, kakor so pred kratkim pisali časniki. Do spremembe je prišlo zato, ker bodo prve dni v septembru železniške proge na Gorenjskem zaradi zaključujoče se turistične sezone še precej obremenjene.

Z vlakom »BRATSTVA IN ENOTNOSTI« se bo pripeljalo na Gorenjsko največ gostov iz srbskih mest Valjevo, Kruševac in Smederevo ter iz tamkajšnje okolice. To bodo nekdanji gostitelji gorenjskih izseljencev v Srbijo. Povečini se bodo srečali srbski gostitelji in gorenjski izseljenci prvič po osvoboditvi. Prav gotovo je tudi v našem podjetju več sodelavcev, ki so preživeli vsu drugo svetovno vojno ali pa vsaj del v izseljeništvu v Srbiji in bodo sedaj imeli priliko po dolgih letih srečati se z nekdanjimi gostitelji.

V Kranj bo pripeljal vlak »BRATSTVA IN ENOTNOSTI« v petek, 14. septembra ob 11. uri dopoldne. Po pozdravnem govoru predsednika Zveze združenja borcev NOV okraja Kranj se bodo gostje odpeljali v mesto na Trg revolucije, kjer jih bo pozdravil predsednik ObLO Kranj. Sledil bo krajši kulturni program, ki ga bosta izvajala godba na pihala kranjskega KUD »Svoboda« in Prešernov pevski zbor. Goste bo nato sprejel še predsednik OLO Kranj. Ob 13. uri bodo odšli gostje k svojim gostiteljem – našim izseljencem.

Naslednjega dne, to je v soboto, 15. septembra, bodo gostje iz Srbije preživeli dopoldne pri svojih gostiteljih, popoldne pa se bodo vsi spet zbrali na blejskem gradu. Po ogledu gradu, Bleda in okolice se bodo odpeljali skupaj z gostitelji v Podvin, kjer bo tovariško srečanje s kulturnim programom.

Tretji in hkrati poslednji dan bivanja na Gorenjskem, to je v medeljo, 16. septembra, se bodo

gostje iz Srbije zbrali v Begunjah, da si ogledajo grobišči v Begunjah in v Dragi ter Muzej talcev. Popoldne se bodo odpeljali na Jesenice in nato v Vrata. Po povratku se bodo zbrali na jeseniški železniški postaji, kjer bo slovo od Gorenjcev. Po poslovilnem govoru predsednika ObLO Jesenice bo vlak »BRATSTVA IN ENOTNOSTI« odpeljal ob 20. uri proti Srbiji.

O ostalih zanimivostih in podrobnostih obiska srbskih gostov v Kranju in o spominih naših sodelavcev – izseljencev v Srbiji bomo odslej redno pisali tudi v našem listu!

Z enega od izletov naših Vrhničanov

Domači HUMOR

Nesporazum

Med delom je postal Janez žejem. Pa je prosil svojega predpostavljenega, naj ga pusti k »Jaku«. Mislječ, da gre za zdravnika naše obratne ambulante dr. Jaka Vadinjala, ga je pač brez obotavljanja pustil. Ko pa se je Janez čez čas vrnil, je močno dišal po vinu. Mojster ga je zato prijavil. In čez nekaj dni se je Janez zagovarjal:

»Povedal sem, da grem k Jaku, nisem pa trdil, da grem k zdravniku!«

Tako si je Janez potešil žejo ter se izognil kazni...!

Stanovanje rabim

Nove možnosti za hitro reševanje stanovanjske problematike v našem podjetju

- (FRANC BOGATAJ — KADROVSKE SLUŽBE) — »Stanovanje rabim, v takih pogojih ne morem več živeti, niti delati...!« Prošnjo sem vložil že zdavnaj, stanovanja pa ne dobim, nočejo mi ga dati...!« »Nobenega razumevanja ni za nas...!« Take in podobne pripombe slišimo lahko na vsakem koraku, na najrazličnejših sestankih in celo na cesti. Marsikdaj padejo še bolj pikre besede, ki jih raje ne navajam. Predvsem gre kritika na račun članov stanovanjske komisije, čeprav največkrat brez vsakega utemeljenega razloga...
- Da bi vsaj za silo osvetlil naš stanovanjski problem in nakazal morebitne možnosti za najhitrejšo reševanje še nerešenih prošenj za dodelitev primerne stanovanja, tokrat nekaj besed o tem!

Razumljivo je, da si želimo prav vsi primerno stanovanje. Kdo med nami si ne želi po napornem delu nekaj uric prijetnega počitka v krogu svojih domačih ali prijateljev? Komu ne koristi odmor in oddih za delo, ki ga čaka naslednji dan? Prav vsi smo potrebni vsega tega in vsi si želimo preživljati svoj prosti čas v primer- nih prostorih...!

Stanovanje je materialna dobrina, ki je mnogo pomembnejša od marsikaterega drugega problema. Zlasti danes, ko zahteva tempo razvoja od nas vseh veliko več kot kdaj koli poprej. Kakor moramo stalno vzdrževati sredstva za proizvodnjo in jih negovati za kar najdaljše sluzenje, tako moramo skrbeti tudi za našega človeka — proizvajavca in upravljavca. In prav skrb za stanovanja je ena naših splošnih nalog.

Kaj smo zgradili doslej?

Če primerjamo naše podjetje z drugimi v Kranju ali na Gorenjskem, moramo reči, da smo storili doslej mnogo. Kar pomislite, kaj pomeni zgraditi v petih letih 111 družinskih stanovanj in 24 stanovanj za samce! Zlasti še, če se za-

vedamo, da smo vložili doslej v gradnjo stanovanj že za 250 milijonov 492.332 dinarjev lastnih sredstev!

V posameznih letih doslej smo nudili članom kolektiva stanovanja takole:

let	število družinskih	število samskih
1958	13	9
1959	6	6
1960	18	9
1961	51	—
1962	26	—
Skupaj	111	24

Potrošnja lastnih sredstev za gradnjo in izročitev stanovanj članom kolektiva v uživanje se je gibala v preteklih letih takole: 1958 — 43.175.564 dinarjev, 1959 — 12.170.080, 1960 — 106.700.000 in 1961 — 88.416.688 dinarjev; skupno torej kar 250.492.332 dinarjev. V tem znesku pa seveda še niso všteta sredstva, ki jih bomo vložili letos!

Plan gradnje stanovanj za prihodnjih nekaj let je že dokončen in predvideva, da bomo zgradili letos že poleg 23 vseljenih še 15 družinskih stanovanj in mladinski dom v Stražišču z okoli 150 posteljami, leta 1963 32 stanovanj, leta 1964 še 20 in leta 1965 še nadaljnjih 40 stanovanj.

Kljub tako plodoviti in obsežni

gradnji stanovanj pa žal še vedno ni mogoče zadostiti vseh potreb in želja. Zadnji pregled prosivcev za stanovanja je mogoče najbolje prikazati z naslednjimi številkami:

● skupno vloženi prošnji za dodelitev stanovanja — 187 (za družinska stanovanja od tega 82, 76 za moške in 29 za ženske samske sobe). Pri tem pa se moramo zavedati, da čaka s tem na stanovanje 312 družinskih članov in 105 samcev! In še na Vrhniki v obratu III je 16 primerov, ko naši delavci nimajo urejenih stanovanjskih problemov!

Prošnje za dodelitev stanovanja imajo zaenkrat vložene predvsem tisti člani kolektiva, ki živijo v neznošnih stanovanjskih razmerah. V kolikor pa bi se možnosti za nadaljnjo gradnjo stanovanj bistveno izboljšale, se število prosivcev najmanj potroji. Pereč problem so namreč zlasti mlajši člani kolektiva. Precej je takih, ki so v podjetju že končali strokovno šolo in živijo v samskih sobah. Mnogo je med njimi takih, ki bi se radi poročili, pa nimajo družinskih stanovanj. Število takih primerov bo v prihodnjem letu še večje!

● V veliko olajšanje nam bo letos dograditev mladinskega doma v Stražišču z okoli 150 posteljami, vendar samo za moške samce, predvsem pa za mladino. Morda bi se dalo urediti v tem domu tudi tako, da bodo stanovali v njem tudi zakonci brez otrok. Zaradi obsežnosti pa bo vladal v njem hotelski režim, tako da zaradi neogovarjajočih prostorov za zakonce z otroki ne bo prostora.

Dogajajo se velike nepravilnosti

Med letošnjimi komisijskimi ogledi stanovanj naših prosivcev smo ugotavljali, da živijo nekateri v zares nemogočih razmerah in pogojih. Njihova stanovanja so stara, vlažna, popolnoma dotrajana. To velja predvsem za lesene barake na Planini. Mnogo članov kolektiva živi v neprimernih prostorih pri kmetih, kjer morajo plačevati stanarino s fizičnim delom, to je z najrazličnejšimi poljskimi deli v popoldanskem času celo po več ur na dan, kakor pa delajo dopoldne v tovarni. Razumljivo je, da prizadeti delavci prihajajo na delo v podjetje utrujeni in da je njihov učinek zato nižji. Naj navedem samo primer enega izmed članov kolektiva! Za skromno sobico je moral pomagati svojemu stanodajavcu — kovaču vsako popoldne od 15. do 21. ure. Ko pa je zaradi izžepanosti zapadel v bolezen, kovač tega sploh ni upošteval in zahteval od prizadetega sodelavca, naj dela kljub bolezni. In ker le-ta tega ni zmogel, je letel na cesto, kovač pa se je opravičeval: »Pač nimam koristi od tebe, zato te ne potrebujem več...!«? Seveda smo prizadetemu tovarišu pomagali in mu priskrbeli stanovanje drugje, kjer mu zanj ni več treba delati cele popoldneve.

Imamo pa več takih primerov, ko so delavci pred zaposlitvijo predložili najrazličnejša potrdila, da imajo stanovanje zagotovljeno in da v podjetju ne bodo zahtevali stanovanja. Po preteku nekaj mesecev pa so vložili prošnje za dodelitev stanovanja. Žal pa je tudi primer, da smo sprejeli nekoga v podjetje na tak način, sedaj pa je primoran spat v napol razbitem čebelnjaku — seveda po svoji krivdi!

Vprašanje zase je tudi vzdrževanje stanovanj, saj zavisi to od samih stanovavcev. V nekaterih kritičnih primerih so stanovanja

sicer dobra, niso pa vzdrževana in so postala zato že skoroda neuporabna. Odkrito naj povem, to je velik problem. Novo stanovanje predstavlja namreč danes vrednost nekaj milijonov dinarjev naših skupnih sredstev. Le pomislite, kaj se pravi potem tako novo stanovanje zanemariti, ga slabo vzdrževati in mu tako kaj hitro znižati vrednost?! V Velenju na primer posebna komisija vsako leto dvakrat pregleda stanovanja in če katero ni v redu vzdrževano, izdajo odločbo o preselitvi malomarnežev v slabše stanovanja. Verjetno bomo morali tudi v našem podjetju pričeti pregledovati stanovanja in v primerih nerednosti in malomarnosti primerno ukrepati?

No, dogaja pa se tudi pri nas, da nekateri prosivci sicer imajo stanovanja, še kar dovolj velika celo, vendar zahtevajo večja. Takih preobširnih želja in zahtev zaenkrat še ne moremo upoštevati, kajti najprej moramo rešiti težav in stiske tiste, ki žive v zares neprimernih stanovanjih.

Naj spregovorim še nekaj besed o odnosih med nosivci stanovanjskih pravic in podnajemniki! V nekaterih stanovanjih stanujejo podnajemniki, ki uporabljajo običajno eno sobo. Čeprav večina nosivcev stanovanjske pravice ob vselitvi v novo stanovanje ne nasprotuje sprejetju podnajemnika pod streho, kasneje nekateri počeno marsikaj, da se svojega podnajemnika znebe. Apetit po večjih prostorih jih prevzame, čeprav do povečanja stanovanjske površine niso upravičeni. Zalostno je, da na najrazličnejše načine ta ali oni nosivec stanovanjske pravice šikanira podnajemnika, mu prepoveduje uporabljanje kopalnice, poslušanje radioaparata, itd., ter počne vse, kar je mogoče, samo da bi se znebil neljubega sosa. Ali bi ne kazalo, da naredimo takim odnosom enkrat za vselej konec? Res je čudno, da se kaj takega sploh dogaja, saj so v vseh primerih tako nosivci stanovanjske pravice kakor tudi podnajemniki člani našega kolektiva — sredstva, ki smo jih vložili v gradnjo stanovanj, pripadajo torej vsem.

V bodoče samoprisevek prosivcev

Po dosedanjem pravilniku o razdeljevanju stanovanj morajo prosivci za stanovanje prispevati del sredstev tudi sami v odvisnosti od velikosti pričakovanega stanovanja. Vplačani prispevek dobi vsak prosivec po določenem času v celoti nazaj tako, da se mu ga obračunava v obliki zmanjšane stanarine. Na tak način zbrana sredstva sicer niso, kdo ve kako velika, poznajo se pa le! Oprostitev od tega prispevka pa naj bo v bodoče precej ožja in najbolje bo, če bi v bodoče veljalo načelo: »Kdor hoče stanovanje, naj prispeva zanj po svojih denarnih močeh!« V nekaterih drugih podjetjih so to načelo razširili tudi na tiste člane kolektiva, ki so se vselili v nova stanovanja že lansko leto in predlanskim in oproščajo le socialno ogrožene delavce plačevanja samoprisevka.

Gradnja stanovanj je dapes dražja stvar. Navadno trosobno stanovanje v blokovni gradnji velja od 4 do 5 milijonov dinarjev, zato je prav, da naj odloča o razdeljevanju stanovanj v bodoče ves kolektiv oziroma posamezne ekonomske enote, ne pa samo pešiča ljudi — upravni odbor. Strokovne službe lahko samo pripravljajo za skupščino kolektiva »vso« potrebno dokumentacijo, o razdeljevanju pa naj odloča kolektiv.

Danes si prizadevamo najti cenejše oblike gradnje primernih stanovanj. To bi bilo mogoče samo, če bi podjetje gradilo v lastni režiji. Seveda pa na to ni moč misliti, ker bi potrebovali za kaj takega vrsto dragih gradbenih

Franc Bogataj, naš referent za družbeni standard

strojev in naprav. Zaenkrat imamo s pogodbo zagotovljenih nekaj stanovanj. V nebotičniku ob Cesti JLA smo se odrekli trosobnim stanovanjem in obdržali samo dve, ker bodo stala okoli 7 do 8 milij. din, mesečna najemnina pa bo okoli 14.000 din. — Le redki člani našega kolektiva bi tako visoko najemnino zmogli, pred tem pa je še vprašanje, ali je upravičeno plačati samo za eno stanovanje 7 do 8 milijonov dinarjev?!

Izhod iz težav z montažnimi hišicami

Gradnja cenejših stanovanj je mogoča samo v okviru stanovanjske zadruga, ki bi jo morali ustanoviti. V poštev pridejo montažne hišice. Nekatera podjetja v Kranju so se za takšno gradnjo že odločila, čeprav so trenutno še problemi zaradi same lokacije takih hišic, to je prostora, kjer bi bila lahko v Kranju ali njegovi bližini taka naselja.

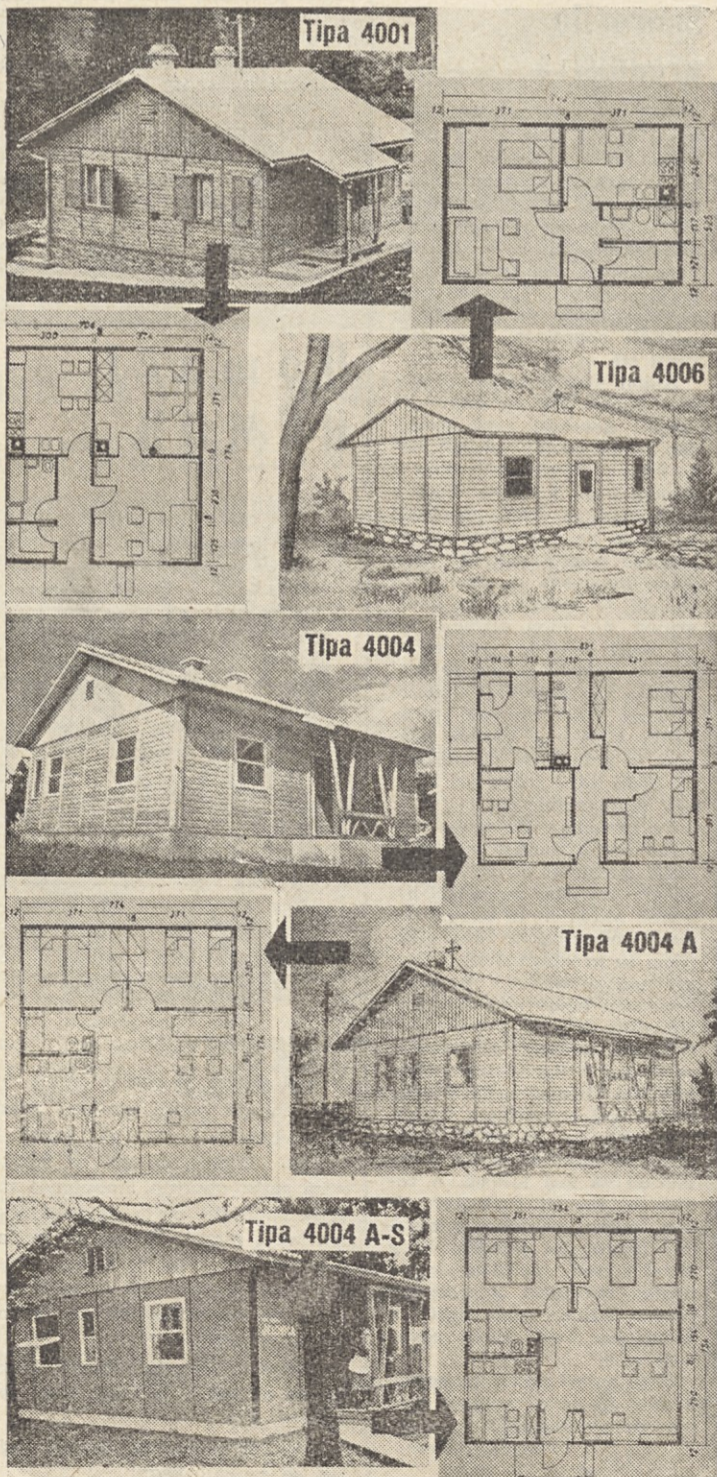
Skofjeloško podjetje »JELOVIČA« izdeluje montažne hiše v raznih izvedbah. Za naše razmere pride v poštev verjetno najbolj tip 404 A-5 (na naši sliki spodnja hišica z oznako »Tipa 404 A-S«) z razmestitvijo prostorov in velikostjo, kakor se vidi iz načrta. Taka hišica stane s kompletno opremo kuhinje in sanitarij (štedilnik, bojler, kopalnica, stranišče) 1.500.000 dinarjev. V ceno pa niso všteti stroški montaže, električnih instalacij in postavitve temeljev. Stanovanje v hišici te tipe obsega: KUHINJO Z JEDILNIM KOTOM, VEČJO DNEVNO SOBO, KABINET, SPALNICO, KOPALNICO IN PRITIKLINE. Zunanja stran hiše je obložena s saloničnimi ploščami, vse notranje stene pa so obložene z iverkami in ometom.

Seveda bi bilo primerno take hišice podkletiti v celoti, saj bi pridobili še prostor za klet, pralnico, drvarnico in za garažo. Povprečni stroški gradnje take hiše pa bi bili okoli 2.500.000 dinarjev; seveda pa bi se občutno zmanjšali, če bi se lotili gradnje temeljev in kleti interese sami.

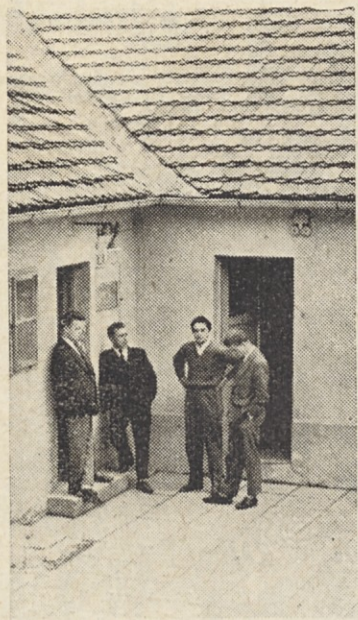
Ostale na sliki prikazane montažne hišice so lesene v celoti, pa so zato nekoliko manj prikladne za naše alpske razmere!

Ziviljenjska doba hišic brez podkletitve je okoli 60 let. Če bi ustanovili v podjetju stanovanjsko zadrugo, bi se odvijala vsa gradnja ob pomoči podjetja. Če bi dobil vsak prosivec za stanovanje posojilo v vrednosti 1.000.000 dinarjev ali pa v vrednosti hiše za dobo vračanja 20 do 25 let z majhnimi obrestmi, bi bilo verjetno v našem podjetju interesno precej. Namesto enega stanovanja v nebotičniku bi tako lahko dobili kar šest stanovanj v montažnih hišicah.

Ker se podjetje resno pripravlja na gradnjo stanovanjskih montažnih hišic, prosimo vse zainteresente, ki bi bili pripravljeno graditi take hišice v okviru naše zadruga, naj sporoče to tov. Bogataju, referentu za družbeni standard v kadrovske službah, obrat I osebno ali pa pismeno. Le tako bo mogoče začeti s konkretnim delom!

TO IN ONO IZ EKONOMSKIH ENOT

▲ Se zadnje srečanje s šolo na izpitih, potem pa zaslužene in dolgo pričakovane počitnice

„Orjak“ v ekonomski enoti prevleka valjev

● VLADO VLAH — GUMARSKI INSTITUT ● Vsak dan se dogajajo najrazličnejše zanimivosti v tehnologiji predelave gume v gumarski industriji. Vsaka novost je po svoje zanimiva ter zahteva temu primerno sposobnost ljudi, ki tamkaj delajo.

Vsi verjetno poznate oddelek in ekonomsko enoto prevleka valjev?! Tam oblagajo najrazličnejše predmete, ki so neobhodno potrebni različnim industrijskim panogam. Upoštevajoč zmogljivosti oddelka lahko pri nas oblagamo valje največ do teže petih ton.

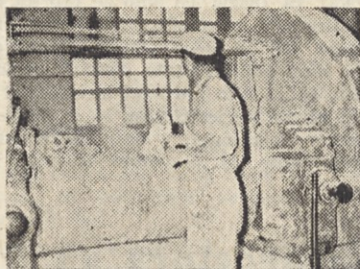
Meseca marca se je oglasil v našem podjetju predstavnik tovarne celuloze iz Banja Luke s prošnjo, da bi jim prevlekli 11 ton težak valj. To je za šest ton več

kot dopuščajo naše naprave v obratu.

Tako težke valje oblagajo samo v tujini, zato so se morala obratovati podjetja, ki uporabljajo tako težke valje, na tuje proizvajavce, največkrat na Švedsko. Jasno je, da so morala zato trošiti dragocena devizna sredstva.

Kljub temu, da nimamo primerenih strojev za oblaganje tako težkih valjev, smo prošnji banjaluške papirnice ugodili in se lotili oblaganja njihovega valja. Največ poguma nam je vtilo dejstvo, da je valj, ki ga je bilo treba na novo obleči, nekaj mesecev po dobavi s Švedske popokal. Sam prevzem, transport in izdelava, vse je zahtevalo pozornost tistih, ki so sodelovali. Konstruktorji so morali skonstruirati poseben pomični voz za transport valja v vulkanizacijski kotel. Posebno vprašanje pa je bilo odločilno vulkaniziranje. No, ko so valj kónčno potegnili iz kotla, so si vsi prisotni oddahnil: »Dober bo!«

Valj iz Banja Luke je zahteval

▲ Pogled v valjarno I

Takih izletov si Vrhniciani še želimo

● MIMI TROHA — PAVLA RANČOV — OBRAT VRHNIKA

● Praznik delovnih ljudi 1. maj smo tudi v našem obratu na Vrhnici svečano proslavili. Razobesili smo zastave ter obrat okrasili z zelenjem. V soboto pred praznikom smo se zbrali v zgornjem oddelku obrata in imeli svečano proslavo.

Ker smo imeli proste štiri dni, je naša sindikalna podružnica organizirala izlete z avtobusi. Tudi mi smo se odločili za prvomajski izlet in naslednji dan zgodaj zjutraj odvrinili z našim avtobusom do Predjamskega gradu. Tam smo postali in si grad pobliže ogledali. Posebno doživetje je bilo za naše malčke srečanje z bobri, srnami, fazani in postrvmi v tamkajšnjem gojišču.

Pot nas je nato vodila k morju. Le-to je bilo sicer razburkano in

JOŽETU V SPOMIN

Obotavljal se je. Ni in ni se mogel odločiti, ali bi šel, ali ne na strokovno ekskurzijo v Split. Malo pred drugo uro se je odločil rekoč:

»Pa naj bo, saj se vrnem v soboto...!«

Odšel je. Nasmijan in veder, poln vere v jutrišnji dan. Niti rok si nismo utegnili stisniti. Potem pa namesto njega navsezgodaj zjutraj v petek brzojavka s sporočilom, da ga ni več...!

Ne, bolečine ni moč opisati. Potem je prišel, da smo ga pospremili na zadnjo pot. Ko so polagali njegove posmrtno ostanke materi zemlji v naročje, smo se zavedli:

»...Nikdar več...! Naj ti bo zemlja lahka!«

Jože! Odšel si od nas in svojih domačih, toda spomin na Te bo ostal!

hladno, zato s kopanjem ni bilo nič. Toda vseeno, prijetno je bilo in kar prehitro je minil dan.

Takih in podobnih izletov si še želimo!

Starejši gasivci so se poslovili od tovarišev

● LOJZE ZALAR — BIRO ZA STUDIJSK DELO ● V našem Prostovoljnem gasilskem društvu je veliko število aktivnih in podpornih članov. Nekateri so člani že od samega začetka društva. Tem je tudi že potekla delovna doba v podjetju in tako bodo izstopili iz gasilskih vrst.

Da bi se jim ostali tovariši za dolgoletno in požrtvovalno delo vsaj delno oddolžili, so jim pridrili v Naklem skromno zakusko. Predsednik društva tov. Florjančič se je izstopajočim članom v nekaj besedah zahvalil za vse dosedanje delo in jim zaželel kar največ zadovoljstva v podjetju, dokler bodo še med nami, po upokojitvi pa zasluženi počitek in zadovoljstvo na svojih domovih.

Starejši člani našega društva so bili spričo prisrčnega slovesa ganjeni. Niso se mogli zahvaliti svojim mlajšim tovarišem za pozornost. Medtem, ko so si stiskali ob slovesu roke, so zaželeli vsem

tistim, ki odtlej varujejo našo tovarno pred ognjem, kar največ uspehov na njihovih delovnih mestih in pri delu v samem društvu!

▼ To so naši starejši »upokojeniki« gasivci

Za Debeli rtič smo zbrali 144.718 dinarjev - Je mar to dovolj?

● MARIJA SUŠNIK — OB-RATNA AMBULANTA ● Se spominjate, ko smo meseca maja zbrali prostovoljne prispevke za dograditev mladinskega okrevališča na Debelem rtiču?

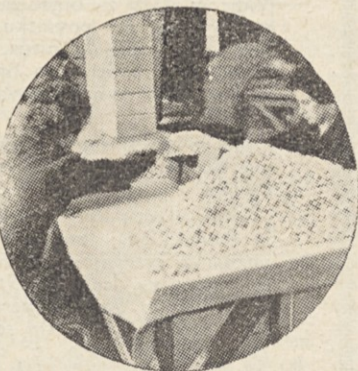
Nabiralne akcije je konec, vas pa verjetno zanima, koliko denarja smo zbrali v našem podjetju. Iz nabiralnih pol je razvidno, da smo vsi skupaj prispevali 144.718 din. V neka erih ekonomskih enotah so se kar dobro odrezali, drugod pa spet ne. Posamezne ekonomske enote ali skupine sodelavcev so pri-

spevale: valjarna I 6.765 dinarjev, mehanična delavnica 9.790, pnevmatikarna I 22.730, premazovalnica I 1.960, valjarna II 4.883, delavska restavracija 6.400, mehanična delavnica II 5.210, gradbena skupina 1.090, vratarji, čistilke 2.030, prevleke valjev 4.380, pnevmatikarna II 13.520, obrat III Vrhnika 15.650, cevarna, brizgarna in ročna konfekcija 5.830, OTK 3.300, uslužbenci I in II 17.660 ter instruktorji 500.

Vsem članom kolektiva se za pomoč naši mladini najtopleje zahvaljujemo!

2 kilometra ovojnih trakov in 3 kilometre ovojne vrvice. Za ves oddelek je bila to velika preizkušnja. Ko bomo odpravili še nekatere pomanjkljivosti in dobili nove, večje prostore, bomo kos oblaganju še težjih valjev. Teh pa je danes v jugoslovanski papirni industriji čedalje več!

▼ Delo v obratu III na Vrhnici

„Preveč izhodov...! pravijo naši vratarji

● LOJZE ZALAR — BIRO ZA STUDIJSK DELO ● Skoraj ni dneva, da se naši vratarji ne jezijo, ko ta ali oni izsiljuje kako stvar. Ali hoče iz tovarne brez izhodne karte, ali hoče v tovarno, ko to ni mogoče, itd. Zaključek vsakega takega »prepirčka« pa je: »... Oh ti naši vratarji so res sitni...!«

V resnici pa ni tako! Vratarji morajo poleg vseh kupecev in ostalih ljudi, ki prihajajo v podjetje po pojasnila, voditi in zapisovati najrazličnejše podatke v deset knjig. To so na primer knjiga o izhodih iz tovarne, o nadurnem delu, o uporabi tovarniških koles, o izdajanju ključev, o prvi pomoči, itd. Seveda vodijo tudi knjigo zamudnikov...

Ker imajo torej samo z zapisovanjem polne roke dela, hkrati pa biti vseskozi budni, da odgovar-

jajo najrazličnejšim vprašanjem kupecev, jim slučajno nejevolji tu pa tam sploh ne moremo šteti v zlo.

Si lahko mislite, kako se jezijo samo zaradi zamudnikov ali zaradi zapisovanja službenih izhodov iz podjetja. V prvem tromeščju tega leta je bilo v vseh treh obratih skupaj 1.100 privatnih in 2.277 službenih izhodov, pri čemer smo izgubili zaradi privatnih izhodov 2.185, zaradi službenih pa kar 4.733 delovnih ur. Kar pomislite, pri 1.300 zaposlenih odpade torej na enega več kot pet ur! Precej, ali ne?

Takole pa vratar Ivan Petrič zapiše v dnevnik, če zjutraj kdo zamudi službo

„Upam, da bo v bodoče boljše!?“

● Valjarna je izpolnila osnovni proizvodni načrt 94,77 odstotno, operativnega pa 100,81 odstotno. Da bi zvedeli kaj več o težavah v proizvodnji in o izgledih za bodoče, smo se obrnili z nekaj vprašanji na šefa ekonomske

»Kako ocenjujete proizvodnjo v valjarni za preteklo mesec?« je bilo prvo vprašanje.

»Situacijo smo rešili potem, ko je počil valj trovaljčnega kalandra v obratu II, in prevzeli obveznosti prizadete ekonomske enote. Res je, da smo delali vse nedelje, toda uspeli smo. In to je tudi nekaj, ali ne?! Ker je baje sedaj novi valj za trovaljčnik v obra-

tu II že ulit, bo v bodoče lažje,« je odgovoril tov. Celestina.

»Kaj pa težave v preteklosti?« »Teh ni manjkalo! Predvsem je primanjkovalo surovin. In še nekaj, kar nas včasih prizadene. Če ni naročil, seveda ni preveč prijetno. Po planu predvidenih količin ne moremo izdelati, pa smo prizadeti pri dohodku. Naša glavna naloga je seveda pripravljati pol-

izdelke — zmesi za ostale ekonomske enote. No in to vse pravočasno pripravljamo, če ne pride do zastojev zaradi okvar strojev...« je nadaljeval šef valjarne.

Zanimalo nas je še, ali je mogoče v valjarni povečati zmogljivosti. Tov. Celestina je takole odgovoril:

»Naš strojni park je že močno zastarel in iztrošen. Toda kljub temu lahko s sedanjim stroji marsikaj izdelamo. Se več pa bi seveda, če bi imeli še en dvovaljčnik za predgrevanje.«

144.718

Ste že bili na dopustu?

- Cudno vprašanje, ali me? »Le kaj ga briga, če smo že bili na dopustu!« bo zagodel ta ali oni sam pri sebi, ki bo prebiral tele vrstice. Pa vendarle, vzdržite do kraja, saj vam morebiti ne bo žal.
- Veste, sam sem že bil na dopustu. Bil je sicer kratek, komaj deset dni. Toda, čeprav kratek čas, marsikaj prijetnega in veselega sem doživel tiste dni. Z družino sem bil v našem počitniškem domu v Crikvenici in povsem vam, če bi bilo mogoče, bi bil ostal še enkrat dlje. Zakaj...?
- Morda ne boste verjeli. Tudi sam nisem verjel tistim, ki so se že vračali z dopusta in preživeli svoj oddih v našem počitniškem domu v Crikvenici, v Bolu na Braču ali na Pokljuki. Sedaj mislim drugače, pa sem se odločil pomagati tistim, ki še vedno oklevajo in ne vedo, kako bi preživeli svoj letni dopust.

V Crikvenici bo še prostora za vse zamudnike

Članom kolektiva je prav gotovo najbolj poznan od vseh počitniških domov naš dom v Crikvenici. Za 400 din na dan ob plačilu prevoza z avtobusom 700 dinarjev lahko vsakdo letuje v enem najlepših obmorskih letovišč na Jadrani. — Pa ne mislite, da se boste morali dremati na mestnem kopalnišču! Kje neki! Pod domom, komaj petdeset metrov daleč je urejena peščena in kamnita plaža. Na voljo so leseni ležalniki, dvajset metrov daleč pa stoji kiosk, kjer prodajajo sladoled in osvežujoče pijače.

Sicer pa, kaj ne bi bilo bolje kratko popisati enega od dopustniških dni, kakršnih preživi leto-

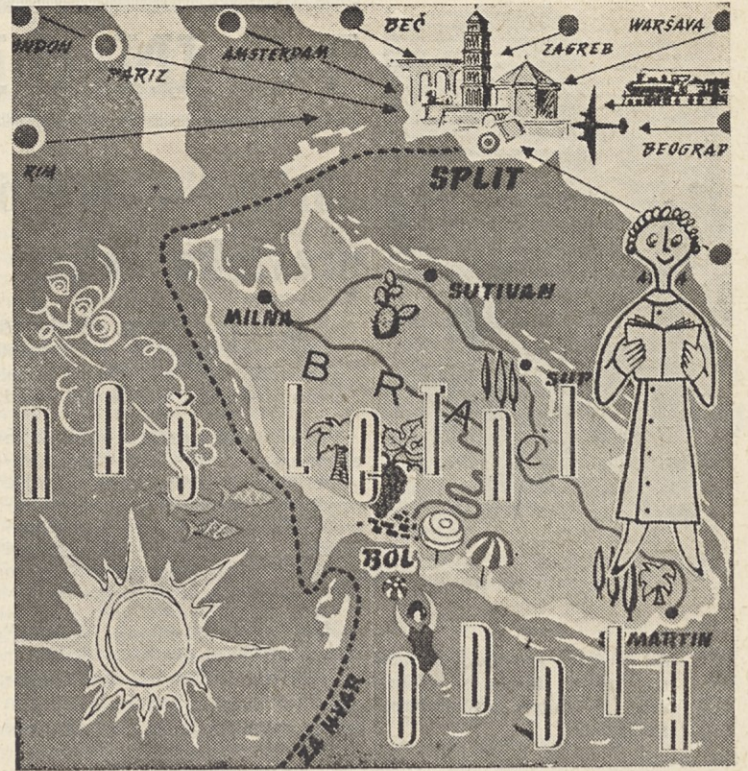
kar doma, v domu. Na voljo je lepa zbirka gramofonskih plošč. Škoda, da ni več televizijskega sprejemnika, danes vse bolj in bolj popularnega sredstva za večerno razvedrilo. Na ploščadi za domom bi morebiti lahko postavili mizo za namizni tenis ter kupili nekaj garnitur za igranje perjanice.

Če ste bolj zahtevni, potem se morate odločiti za četrturtni sprehod do centra Crikvenice. Tam se lahko za drag denar naplešete v hotelih, kjer je vsak večer zabavni program. Lahko pa se odločite za nekoliko daljši sprehod do Sele, kjer se lahko tudi prijetno zabavate.

V temle uvodu naj še enkrat ponovim najprej tisto, kar nas ob izbiranju kraja in načina letovanja najbolj zanima — to so stroški. Kakor veste, nudi naše podjetje vsakemu članu in njegovim neprekskrbljenim ožjim svojcem, upokojencem in honorarnim sodelavcem regres za letovanje med letnim dopustom. Kolikšen je regres in v katerih primerih smo do njega upravičeni, to verjetno že veste. Važno je vsekakor to, da lahko za borih 5 ali 6 tisoč dinarjev preživite deset prijetnih dni v enem naših počitniških domov. In če se ne morete odločiti, naj vam pomagajo iz zadrege naslednje vrstice...!

Kaj pa letovanje v Bolu na Braču?

Bola na Braču, prijetnega in razvijajočega se letovišča na južnem Jadranu večina članov ko-

to, so našli ostanke rimskega vodnjaka, našli pa so tudi sarkofage. Iz starohrvatskega obdobja so ohranjeni v cerkvi sv. Ivana spomeniki. Ob obali se nahaja dvorec, ki je bil zgrajen v 15. stoletju. Cerkev dominikanskega samostana iz 15. stoletja slovi po sliki matere božje z otrokom, delo učencev Tintoretove šole, na kasetiranem stropu pa je slika domačega avtorja Tripa Kokolja. Nedaleč od Bola se nahaja v slikovitem izletniškem kraju Murvice zapuščen samostan, nad njim pa poznana Zmajeva jama, kjer

so nekdanje prebivali puščavniki. Na stenah te jame so v primitivni tehniki vklesani reliefi nepoznatnih avtorjev.

Bol je oskrbovan z električno energijo, ima dobro pitno vodo iz studenca, zdravstveno postajo, otok pa je povezan z dobro in živopisno cesto. Iz Bola poteka več izletniških poti, predvsem na najvišji vrh otoka Vidovo goro 778 metrov. Zaradi ugodnega podnebja, južne lege, oddaljenosti od mestnega hrupa, številnih peščenih plaž in borovih gozdičkov nudi Bol idealne možnosti za letni oddih.

Za vse podrobnejše napotke in informacije se obračajte na našega referenta za družbeni standard tov. Franceta Bogataja v kadrovskih službah, obrat I. On vam bo vedel svetovati, kje lahko udobno letujete, kdaj so domovi še prosti, kakšen popust imate v sezoni in kakšnega izven sezone in seveda vam bo uredil vse potrebno, da boste pri prihodu v naše počitniške domove tudi primerno sprejeti ter postreženi!

vavec največ, če gre za dopust v Crikvenico?

Zavoljo prostora v avtobusu in prekladanja prtljage si ne belite glave. Tovarniški avtobus odpelje vsako izmeno izpred tovarne v Crikvenico točno ob 6. uri zjutraj. Kratek postanek na Vrhniku, da se »vkrcajo« še tamkaj živeči letovalci — člani našega kolektiva. Po štirih urah prijetne, ne prevroče vožnje ste že pred našim domom v Crikvenici. Pol ure porabite, da uredite svojo sobo ali weekend hišico, potem hitro na kosilo in nato ali na kratek počitek v posteljo, ali pa naravnost v morje.

Sobe in weekend hišice so lično urejene, posteljina vedno čista. Morda bo koga motilo, da si morajo letovalci pospravljati sobe in postelje sami. Toda, če hočemo ostati pri sedanjih cenah, druge izbire ni!

Hrane je več kot preveč. In zelo okusna je! Za zajtrk je običajno bela kava ali čaj, kruh ter surovo maslo in sadna mezga ali pa med. Kosilo je izdatno, nikdar ni brez mesa. Vsakokrat je tudi solata, večkrat pa celo močnata jed. Tudi večerje so okusne in skoroda enakovredne kosilom, le da odpadejo juhe. To pa še ni vse! Dopoldne in popoldne je malica, vsak dan pa pripade odraslim letovalcem 1 steklenica piva ali pol litra istrskega vina, otrokom pa 1 liter pripravljenega malinovca ali »cevit« soka. Sadju je več v avgustu in septembru, sicer pa ga lahko kupite med kopanjem, ker ga prodajajo na vozečih se kioskih. Niti ni pretirano drago!

Kaj pa zabava in razvedrilo? Tudi tega ne manjka. Če niste preveč izbirčni, se lahko zavrtite

Med desetdnevni letovanjem priredi naš upravnik tov. Butinar z ostalim osebjem doma prijeten

▼ To je eden od hotelov v Crikvenici

piknik v Klimskem zalivu nasproti Crikvenice, to je na otoku Krku. Tja in nazaj pelje večji motorni čoln. Prostor, kjer preživi letovalci izlet, je senčnat, odmaknjen od letoviškega trušča in zares primeren za počitek na prostem. Ljubitelji kapljice se lahko dogovore tudi za krajši izlet v Silo na Krk, kjer imajo dobra vina in presenetljivo poceni pivo »Union«.

Morda še tole!? Osebjem doma si zares prizadeva ustreči željam letovalcev, tako da se človek počuti kot doma.

▼ Pogled na пристanišče v Bolu na Braču

lektiva še ne pozna. Zato morda najprej nekaj besed o tem kraju!

Bol leži na južni strani največjega in najvišjega dalmatinskega otoka Brača, nedaleč od Splita. Ljubitelji narave navduši s svojimi naravnimi lepotami, gozdovi ob sami obali, alejami stoletnih borovcev, prekrasnimi plažami in z edinstvenim Zlatnim Ratom; plažo, katere rt se kakor jezik razteza okoli 400 metrov daleč v morje. Droben pesek na dnu plitve obale je prikladen za kopanje, plitva obala pa posebej primerna za otroke.

Bol je nastal v rimski dobi. Nedaleč od mesta, nad Zlatnim Ra-

Med tistimi letovalci, ki so preživeli svoj dopust letos v Bolu na Braču, je tudi Ferdo Vidic iz služb za organizacijo proizvodnje. Po povratku na delo sem stopil do njega, da zvem, kako je letos na Braču in kaj sploh sodi o letovanju v Bolu.

Ko je opisoval pot od Kranja do Bola, je Ferdo med drugim dejal:

»Pot je sicer dolga, toda če je vreme lepo, tudi udobna vožnja z avtobusom do Reke in potem na ladji do Splita in naprej do Bola razmeroma hitro mine. Odločil sem se za potovanje z ladjo v obeh smereh. Ni mi bilo žal. Posebno srečo sem imel, ko sem se vračal. Vozil sem se z eno največjih in najmodernejših jugoslovanskih ladij »Jadran«.

Na njenem krovu je kopalni bazen, plesna dvorana, stalna glasba itd. Tudi čakanje v Splitu na ladjo do Bola je bilo prav prijetno. Triurni premor sem izkoristil za kopanje na znanem splitskem kopalnišču Bačvice in se potem osvežen vkrcal na parnik, ki me je popeljal v Bol.«

Ko mi je pripovedoval o ureditvi hotelov v Bolu, je tov. Vidic poudaril, da je hotel »Zlatni Rat« popolnoma prenovljen. V vseh sobah je nov parket, sobe so prepleškane, postelje so nove in so-

Pokljuka — balzam za živce

Pa še nekaj besed o našem počitniškem domu na Pokljuki! V vzorno urejeni leseni hišici je dovolj prostora za letovanje številnejše družine ali nekaj manjših družin hkrati. Sobe so lepo opremljene, letos se je udobje povečalo z ureditvijo prhe in stranišča na izplak. Letovalci se lahko hranijo v petdeset metrov oddaljenem hotelu »Sport« na Pokljuki, po lastni želji pa si lahko

tudi kuhajo v opremljeni kuhinji našega doma.

Letovišče je zlasti primerno za tiste člane kolektiva, ki zaradi oslabilosti srca ali duševne pretujenosti ne marajo za obmorski letoviški vrvež in si zažele miru v smrekovih in borovih gozdovih.

Na Pokljuko vozijo vsak dan avtobusi, tako da je tudi za prevoz dobro preskrbljeno.

dobne. Hotelsko osebje je zelo prijazno in ustrežljivo. Hrana je dobra lin je poleg raznovrstnosti tudi odlično pripravljena.

»Veš, da tudi zavoljo žeje ni težav,« je nadaljeval Ferdo. »Domače podjetje Vino Bol pripravlja izvrstno oranžado po 40 dinarjev steklenica. Dobro dalmatinsko vino pa je po 250 dinarjev liter. V juniju in juliju sadja ni na pretek, vendar ga postrežejo vselej za večerjo. V avgustu in septembru pa je grozdja in

Na Braču sonca dovolj

fig v izobilju, pa tudi drugega sadja po zmernih cenah ne primanjkuje.«

Več kot kilometer dolga plaža je vseskozi jobrobljena z borovimi gozdički, največjimi prijatelji kopavcev v vročih dneh. Od hotela je oddaljena okoli 15 minut počasne hoje. Plaža je peščena in se počasi spušča v globino, tako da je kopanje v biserno čisti vodi velik užitek tako za odrasle kakor tudi za otroke. Če se človeku ne da peščititi na plažo, lahko sede za mal denar v čoln in že v nekaj mi-

nutih se lahko preda kopanju v topli vodi.

Za zabavo v večernih urah skrbi prijeten orkester, ki igra izmenoma en dan v hotelu »Zlatni Rat« in v hotelu »Zelezničarski dom«. Nekaj nepozabnih večerov pa sem preživel v družbi domačinov in užival ob prepevanju dalmatinskih pesmi in spremljanju na kitaro.

Ko sem Ferda pobaral, naj mi pove, zakaj mu je Bol še posebej všeč, mi je zatrjeval:

»Vreme je nad vse! Ne vidiš oblaka po mesec dni. Za časa mojega letovanja je bilo na Braču vseskozi zelo vroče, brez oblakov in dežja. Domačini pa so mi pravili, da ni bilo dežja že tri mesece!

Poleg vseh dobrin, ki jih nudi Bol ljubiteljem morja — soli in parjenje na vročem soncu, pa pridejo na račun tudi ljubitelji planin. Nad Bolom se dviga najvišji hrib na Braču Vidova gora. Na njej je stalno oskrbovana planska kočica, s same gore pa je edinstven razgled na morje in otoke...!

In ob slovesu še eno vprašanje: Kam bo šel letovat drugo leto?

Odgovor je bil kratek in jasan:

»Na Brač, seveda!«

DUŠAN REBOLJ

Tale kotiček je namenjen predvsem očetu

Dolgo je že tega, ko je bil objavljen v ameriški reviji »Reader's Digest« krajši članek, namenjen predvsem očetu. Pred pol leta so ga na željo bralcev v Združenih državah še enkrat ponatisnili. Ker meni uredništvo lista, da bo koristno, če ga preberejo tudi naši očeti, ponatis v celoti objavljamo!

Poslušaj me sinko! Govorim ti medtem, ko spiš, z ročico pod glavo ter s kodrčki plavih las, ki so ti padli na vlažno čelo. Skrivaj sem se priplazil v tvojo sobo. Pred nekaj trenutki, ko sem bral časopis, me je naenkrat preplaval val kesanja. Zjutraj sem bil jezen nate. Grajal sem te, ko si se oblačil za šolo, ker si se umil kot mačka s šapico; očital sem ti, da nisi dobro očistil svojih čevljev; strogo sem te opomnil, ker si pustil v neredu nekatere svoje stvari.

Med zajtrkom sem te še naprej grajal: »Vse prevrneš, požrešno ješ, komolce polagaš na mizo!« Ko sem odhajal, si zaklical za menoj: »Na svidenje, očka!« Nagubal sem čelo in ti namesto pozdrava dejal: »Vedi se lepo!«

Vse to se je ponovilo tudi zvečer.

Ko sem se vračal domov, sem te našel na ulici, kjer si se kleče na kolenih igral. Čevlje si imel preluknjane. Ponižal sem te pred tovariši, ko sem te gnal pred seboj prav do doma.

»Čevlji so dragi«, sem ti dejal, »če bi jih moral sam kupovati, bi bolj pazil nanje.«

Malo kasneje, ko sem bral v svoji sobi, ali se spominjaš, kako si plašno vstopil in okleval na pragu? Nad časopisom sem te pogledal, jezen, ker si me s svojim prihodom zmotil, in te ostro pogledal ter vprašal: »Kaj še hočeš?« Ničesar nisi odgovoril, pritekkel si in se mi pognal okrog vratu ter me stisnil z vso ljubeznijo, ki ti je cvetela v srcu in katere vse moje nerazumevanje ni mogel zadušiti. Nato si stekel ven in slišal sem te, kako si skakal po stopnicah.

Vidiš dečko moj! Nekaj minut kasneje mi je časopis zdrsnil iz rok in strah mi je vznemiril srce. Kaj je storila iz mene navada? Navada, da te ne preostano opominjam in grajam. Ali je to res edini način, na kakršnega sem sposoben presojudati tvoje otroštvo? Pa vendar, saj te imam rad — čeprav ne vem tako, kakor da sva istih let!

In vendar je v tvojem značaju toliko lepih lastnosti! Tvoje majhno srce je prostrano, kakor zarja, ki se zjutraj prikaže izza gora. To mi je postalo jasno šele takrat, ko si me tako spontano, sam od sebe objel, preden si šel spat.

In to je edino važno nocoj, moj mali! Prišel sem k tebi in skrivajoč se v temi pokleknil ob tvoji postelji. To je slabo opravičilo, čeprav vem, da ne bi razumel, če bi ti vse to povedal, ko bi se zjutraj zbudil. Jutri bom pravi oče!

S teboj bom nežen in vedno ob tebi v tvojih težavah. In smejal se bom, kadar se boš ti smejal. Če me bo prevzela nestrpnost, bom stisnil zoba. In neprestano bom ponavljal: »Saj je še majhen deček... zelo, zelo majhen deček!«

Grešil sem, ko sem se obnašal do tebe kot odrasel mož. Ko te gledam tako trudnega in skrčenega v tvoji posteljici, mi je šele jasno, da si še slaboten otrok. Še včeraj si ležal v naročju svoje mame in naslanjal glavico na njene prsi.

Preveč sem zahteval od tebe..., preveč!

Morebiti bo dejal kdo, češ le zakaj objavljamo take pripetke! Kdor je našel med prebiranjem teh vrstic tudi del samega sebe, se zamislil in podobno kot oče tam daleč onkraj »velike luže« sklenil posvečati več pozornosti svojim otrokom, ta nam bo za našo odločitev prav gotovo hvaležen!

Brezplačno letovanje

Čas letnega oddiha se ni minil za vse. Mnogi ste se že odločili, kje boste letos letovali. Tisti, ki tega še niste storili, pa tudi že razmišljate, ali bi šli v enega od naših počitniških domov v Crikvenico, v Bol na Braču ali na Pukljuko, ali pa kam drugam, poslušaj! Da bomo olajšali odločitev vsaj trem članom kolektiva, se je uredništvo odločilo za naslednje:

IZMED VSEH REŠEVAJCEV TOKRAT OBJAVLJENE NAGRADNE KRIŽANKE, KI BODO PRAVOČASNO POSLALI NA NASLOV UREDNIŠTVA PRAVILNE REŠITVE, BOMO Z ŽREBOM IZBRALI TRI NAGRAJENCE. ZA NAGRADO BOMO OMOGOČILI VSAKOMUR DESETDNEVNO BREZPLAČNO LETOVANJE V ENEM OD NAŠIH POČITNIŠKIH DOMOV ALI PA PODELILI ODGOVARJAJOČO DENARNO NAGRADO.

Pri tem opozarjamo, da se lahko potegujejo za nagrade le člani kolektiva, njihovi nepreskrbljeni svojci, upokojnici, člani Gumarskega izobraževalnega centra, Gumarskega instituta, delavske restavracije, obratne ambulante, starši članov kolektiva, ki so nepreskrbljeni ali pa imajo

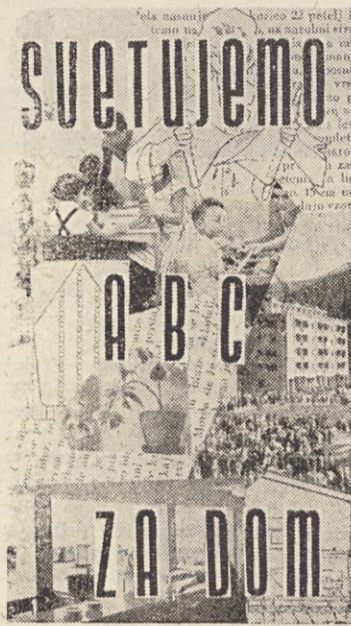
manj kot 10.000 dinarjev mesečnih dohodkov na osebo in priložnostno zaposleni. Uredništvo bo namreč nagrajencem krilo tisti del stroškov letovanja, ki še ni zajet v regresu, to je prispevku, ki ga daje podjetje za letovanje.

Pravilne rešitve s pripisanimi podatki: ime, priimek in kraj bivanja ter želja, v katerem domu in kdaj bi radi letovali, je treba poslati po pošti ali oddati v uredništvu najkasneje do 10. avgusta. Javno žrebanje nagrajencev bo v soboto 11. avgusta ob 10. uri v učilnici obrata I!

VODORAVNO: 1. mesto ob Jadranu; 11. stopnja prenosa energije motorja na kolesa; 12. pamet; 14. cerkvena država; 15. pregovor; 17. gradbeni material; 18. nikalnica; 19. cent; 22. mohamedansko sveto pismo; 24. spleteni lasje; 26. eden naših počitniških domov; 28. del imena začasnega sekretarja OZN; 29. pripovedno pesništvo; 32. koralni otok; 33. kazalni zaimek; 35. kovanje; 37. angleško pivo; 38. okradem; 41. števniki; 42. vrsta laka; 44. letoviško mesto ob Jadranu, kjer ima naše

MODNI NASVETI

(HEDI RAJGELJ — PLANSKO-ANALITSKA SLUŽBA) — Velikokrat premišljujemo o nakupu novih zaves, odločiti se pa ne moremo. Drage so in smatramo,

Tudi ti bi si lahko omislila sokovnik za pripravljanje sokov...!

(IVICA PAPLER — FINANČNA SLUŽBA) — Splošno znano je že danes, da način prehrane bistveno vpliva na pravilen razvoj človeškega telesa, na njegovo odpornost proti različnim boleznim, na delovno zmogljivost in življenjsko dobo. Če je naša hrana nepravilno sestavljena, pride v organizmu do raznih motenj ali celo do resnih bolezni.

Kako si lahko pomagamo in kako se vsemu temu lahko izognemo?

Poleg ostalih sestavin mora vsebovati naša hrana tudi dovolj vitaminov in rudniških soli. Največ teh za življenje tako zelo potrebnih snovi je v sadju in v zelenjavi. Sveže sadje in zelenjava pa sta nam na razpolago le določen čas v letu. Pozimi in zgodaj spomladi pa smo navezani na uporabo vskladičenega in predelane sadja in zelenjave, ki pa pri starih načinih shranjevanja v največji meri izgubi svoje vitar-

minske vrednosti. Zato so po vsem svetu iskali načine, da bi shranjevali sadje brez škode za njegovo vitaminsko vrednost. Danes se je že razvila posebna veja, ki jo poznamo kot predelovanje sadja in zelenjave v sokove. Pravilno pripravljene sadni sokovi ohranijo zadostne količine vitaminov in nas kot pijača osvežujejo, hkrati pa nadomeščajo sveže sadje.

Sadni sokovi so pri nas še razmeroma draga pijača, niti jih povsod ne dobimo. Zato je najprimernejše, če si jih začnemo pripravljati sami doma. To ne bo težko, saj potrebujemo le sokovnik, prazne steklenice za shranjevanje sokov in primeren prostor za shranjevanje pripravljenih sokov. Sokovnike izdeluje Tovarna emaljirane posode v Celju, kupite jih pa lahko v večjih trgovinah z gospodinjstvi potrebinami — v Kranju v trgovini »Oprema« na Titovem trgu in v novi trgovini »Merkur« ob Koroški cesti.

Kako deluje sokovnik? Sokovniki so posebno oblikovani lonci, v katerih segrevamo vodo do vretnja. Razvijajoča se para izluži v kratkem času iz sadja, ki ga nalagamo v zgornji, lijakasto oblikovani del posode, ves sok. Le-ta pa odteka po posebni cevki pri strani iz sokovnika tako, da ga lahko po gumenem podaljšku preprosto pretakamo v pripravljene steklenice.

Poudariti moram to, da izločeni sok ne zavre, temveč se segreje do temperature okoli 80 stopinj Celzija. Zato ohrani še precej vitaminov, ki bi jih sicer višja temperatura okoli 100 stopinj, ko vre voda, prav gotovo uničila. Uniči pa para prav gotovo škodljive klice, ki bi sicer kasneje povzročile vretje in nato kvar sokov.

S sokovnikom lahko pridobivamo sokove iz najrazličnejšega sadja. Predvsem je primeren za predelavo tistih vrst, ki imajo veliko soka, kakor so na primer: borovnice, jagode, maline, bezeg, grozdje, ribez, itd. Torej imamo od pomladi tja do pozne jeseni možnost, da pripravljamo svojim domačim za zimske in pomladanske mesece zalogo okusnih in zdravih sokov.

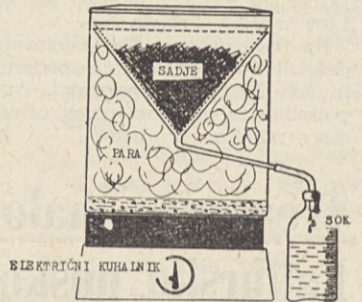
Sadni sokovi niso samo osvežujoča pijača, temveč tudi važna hrana. Poleg mleka so najbolj zdrava pijača, seveda, če so pra-

Nič več se ne navdušujemo za zaveso z množico volanc in naborkov. Vse to danes ni več v skladu s pohištvo, kakršnega danes uporabljamo v posameznih prostorih. Na takih zavesah pa se tudi nabira prah, zaradi česar imamo pri pranju in likanju precej več dela, kakor pa pri pranju in likanju gladkih zaves. Ob veljavno so tudi težke in temne zaves iz žameta, brokata, ripsa in podobnih tkanin. Ob straneh obesimo močnejše blago, v sredino pa obesimo čipkasto, mrežasto ali pa tilasto tkanino. Pri tem pa moramo seveda paziti, da k vzorčastim stranskim zavesam ne kupimo tudi vzorčastih čipkastih zaves.

Ko se odločimo za nakup zaves, moramo tudi vedeti, ali potrebujemo daljše ali pa krajše zaves. V dnevnih in delovnih sobah je praktičnejše imeti krajše zaves, ker se take manj zamažejo. V spalnicah pa so zaveso lahko daljše, skoraj do tal.

Širino oken navidežno povečamo, če segajo zaveso po širini nekoliko čez okna. Prav lepo učinkujejo pri širokih oknih zaves, ki segajo čez vso steno. Temu primerno je seveda treba tudi podaljšati karnise ter ob sosednjih straneh, torej ob vogalih, namestiti primerne vzorčaste zaves iz dekorativnega blaga.

vilno pripravljene. Posebno važni in pomembni pa so sadni sokovi za otroke in mladino. Doraščajoči organizem potrebuje vitamini-

Po takem principu izlužimo s sokovnikom sok iz sadja

ne in mineralne snovi v še večji meri, kot pa že razviti.

Ali nam lahko svetujete?

Uredništvo našega lista se je odločilo spričo pogostejšega izhajanja, da uvede posebno gospodinjstvo rubriko z naslovom »VPRASAJTE — SVETUJEMO VAM«. V njej bomo objavljali vprašanja in odgovore naših bralcev in bravcev, ki zadevajo gospodinjstvo. Radi bi namreč po svojih močeh pripomogli svojim bravkam pri razbremenjevanju v gospodinjstvih poslih in pomagali na t. način k njihovi manjši utrujenosti.

VSAK ODGOVOR ALI NASVET NA ZASTAVLJENO VPRASANJE BOMO HONORIRALI IN NAGRADILI S 500 DINARJI. PRISPEVKE ODDAJAJTE V SKRINJICE UREDNIŠTVA »SAVA«!

Danes zastavljamo naslednja vprašanja:

1. Kako zavarovati hrano pred poletno vročino, četudi nimamo hladilnika?
 2. Kako naj si ukrojam pokrivalo za delo v tovarni, če se hočem zavarovati pred prahom in pred vrtiljivimi strojnimi deli?
 3. Kako pripravljati kosilo že dan poprej v večernem času, da po končanem delu in povratku domov pripravimo samo solato, krompir in podobno?
- ODGOVORE IN MOREBITNE SKICE TER SLIKE V POJASNILNO POTREBUJEMO NAJKASNEJE DO 7. AVGUSTA! Uredništvo

